

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni za četrto leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratov po 30 h od enostopne petit - vrste za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. avgusta 1910.

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Drugi avstrijski kmetijski zadružni shod. Zavarovanje goved. Vestnik Zadružne Zveze. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Razglasi. Občni zbori. Pregled poslovanja hranilnic in posojilnic.

Drugi avstrijski kmetijski zadružni shod.

O tej, za razvoj kmetijskega združništva važni prireditvi smo v našem listu že parkrat poročali. Shod bi se imel vršiti že spomlad, toda se je zaradi raznih zaprek moral preložiti na jesen.

Shod sklicuje zveza avstrijskih kmetijskih zadrug na Dunaju na dan 14. in 15. septembra. Dan poprej se vrši konferenca revizorjev. Natančen vsposed je pa tak-le:

Torek, 13. septembra, ob 10. uri dopoldne: Konferenca revizorjev v sejni dvorani c. kr. kmetijske družbe nižjeavstrijske, Dunaj I., Schanflergasse 6. Popoldne istega dne nadaljevanje konference po dogovoru. Ob 9. uri zvečer: Sestanek došlih udeležencev zadružnega shoda in pozdrav istih v nižjeavstrijski vzorni kleti v mednarodni lovski razstavi v c. kr. Pratu.

Sreda, 14. septembra, ob 9. uri dopoldne: Otvoritev I. glavnega zborovanja zadružnega shoda, začetek posvetovanj o posameznih referatih v zborovalni dvorani nižjeavstrijskega deželne zbornice, Dunaj I.,

Herrengasse 13. Med opoldanskim odmorom se zberejo vsi udeleženci zadružnega shoda pri Raiffeisenovim spomeniku, I., Wallnerstrasse 8, kjer bodo skupno fotografirani. Ob pol 2. uri popoldne: Skupni obed v restavraciji c. kr. ljudskega vrta (K. k. Volksgarten); popoldne po obedu nadaljevanje dopoldanskih posvetovanj. — Ob 10. zvečer: Ogledovanje nižjeavstrijske mlekarne, XX., Hochstädtplatz 5.

Četrtek, 15. septembra, ob 9. uri dopoldne: II. glavno zborovanje zadružnega shoda, nadaljevanje posvetovanj. Ob 3. uri popoldne skupni slavnostni obed udeležencev in gostov v restavraciji c. kr. ljudskega vrta. (Kakor prejšnji dan.)

Petek, 16. septembra: Poset in ogledovanje zadružnega skladišča v Tulnu, potem izlet na Golovec (Kahlenberg) in v Klosterneuburg.

Sobota, 17. septembra: eventualni nadaljni izleti, ki se bodo še pravočasno naznanili.

Dnevni red zadružnega shoda (s pridržkom morebitnih sprememb) je sledeči:

A. V torek, 13. septembra je konferenca revizorjev.

B. V sredo in četrtek se boče razpravljalo o sledečih točkah:

1. Pregled stanja kmetijskega združništva v Avstriji. (Poroča generalni predsednik splošne zveze na Dunaju, dr. Pavel baron Störck.)

2. Pomanjkanje delavcev v kmetijstvu. (Poroča ravnatelj osrednje češke združne zveze, Jan Sedláček iz Prage.)

3. Gojitev dobrodelnosti in čuta domačnosti v kmetijskem združništvu. (Poroča namestnik ravnatelja nemške moravske združne zveze, Ferdinand König iz Brna.)

4. Ukrepi in sredstva zoper razkosavanje posestev in pospeševanje naseljevanja s posredovanjem in pomočjo kmetijskih zdruget. (Poroča državni poslanec in načelnik nižjeavstrijske združne centralne blagajne na Dunaju, Matej Bauchinger.)

5. Naloge kmetijskih zdruget z ozirom na razdolževanje kmetijskih posestev. (Poroča generalni predsednik dr. Pavel baron Störck z Dunaja.)

6. Kmetijsko združništvo in draginja živila. (Poroča nižjeavstrijski deželni višji računski svetovalec Jos. Faschingbauer z Dunaja.)

7. Kritični pojavi v združništvu. (Poroča Gustav Schlauer, ravnatelj nemške združne zveze v Bielitz-u v Šleziji.)

8. Generalne (splošne) in samopomožne revizije. (Poroča inspekcijski svetovalec nižjeavstrijskega deželnega odbora Ludovik Liebmayer z Dunaja.)

9. O odškodovanju združnih funkcijonarjev pri Raiffeisen-ovkah. (Poroča gornjeavstrijski deželni nadsvetovalec Viktor Kerbler iz Linca.)

10. Vprašanje oddaje, oziroma zalaganja vojaštva s kmetijskimi pridelki. (Poroča nadzornik skladišča nemške združne zveze I. Warburg iz Prage.)

11. Pot do zdrave žitne politike. Potreba ustvarjenja kreditnega zakona za za-

družna skladišča. (Poroča državni poslanec dr. Karl Holy iz Prage.)

12. O deželnih električnih centralah. (Poroča deželni poslanec Jan Kotlant iz Prage.)

13. O delovanju in poslovanju nadzorstev pri zdruget. (Poroča nadrevizor ljubljanske Združne zveze, V. Pušenjak iz Maribora.)

Stvari, o katerih se bo razpravljalo, so torej raznovrstne in za razvoj in napredovanje združnega gibanja velikega pomena.

Udeležiti se smejo združnega shoda ne le samo udje Splošne zveze, nadalje posameznih zvez in zastopniki vseh pri zvezah včlanjenih zdruget, ampak imajo pristop tudi vse druge združne zveze, ki nosijo značaj kmetijskega združništva, potem pa tudi posamezne zdruget in druge kmetijske korporacije v Avstriji, četudi niso član Splošne zveze na Dunaju, — slednje po svojih odposlancih, — slednjič se smejo udeležiti tudi vabljeni gosti.

Zdruget, zveze in druge korporacije, ki se nameravajo udeležiti po svojih odposlancih tega shoda, se prosijo, da naznanijo imena udeležnikov Splošni zvezi (Allgemeiner Verband landwirtschaftlicher Genossenschaften in Oesterreich, Wien I, Schauflegasse 6). Lahko jih pa naznanijo tudi Združni Zvezi v Ljubljani, da jih sama dalje sporoči.

Vstopnica za vsakega udeležnika znaša 12 kron; za to dobi dotičnik poseben znak združnega shoda, prejme vse tiskovine, ki bodo izšle ob tej priliki, in opravičuje dotičnika tudi, da se udeleži skupnega kosila dne 14. septembra in slavnostnega obeda dne 15. septembra.

Ob tej priliki bo mogoče ogledati razne združne naprave na Dunaju samem kakor tudi v dunajski okolici. Jako prilično bo tudi obiskati mednarodno lovsko razstavo, ki nudi mnogo zanimivosti.

Udeležba bo gotovo velika in bodo na shodu častno zastopane vse avstrijske narodnosti. Zato bi bilo prav, da bi tudi Slovenci v obilnem številu pohiteli k tej pomembni prireditvi. Tiste zadruge, ki mislijo na shod poslati kakega zastopnika, prosimo še enkrat, naj to brž naznanijo Zadružni Zvezi v Ljubljani.

Zavarovanje goved.

1.

Načrt pravil

kranjske deželne pozavarovalnice za goved.

I. Splošne določbe.

§ 1. Pod imenom „Kranjska deželna pozavarovalnica za goved“ ustanovi deželni zbor vojvodine Kranjske zavod za izravnavo premij za krajevne zavarovalnice za goved v kranjski deželi. Pod imenom kraj. zavarovalnica se razume društvo, zadruga ali tudi posamezna oseba z gotovim številom govedi, ki se pri vstopu v pozavarovanje podvrže določbam tega statuta in specijalni pozavarovalni pogodbi.

§ 2. Pozavarovalnica je osrednji zavod krajevnih zavarovalnic za goved, ustanovljena v svrhu izravnjanja vsakoletnih premijskih potreb posamnih kraj. zavarovalnic s čemur se zagotovi redno poslovanje kraj. zavarovalnic tudi v letih ko nastopijo velike škode pri zavarovani živini, ne da bi bilo treba vsled tega pobirati naknadna naplačila na normalno premijo.

§ 3. Delovanje pozavarovalnice se razteza samo na kranjsko deželo, ni pa omejena na določen čas.

§ 4. K pozavarovalnici more pristopiti vsaka krajevna zavarovalnica in pa posamezne osebe. Pogoji za pristop so taka pravila in tako urejeno poslovanje kakoršno zahteva pozavarovalnica. Zlasti je potrebno, da je kraj. zavarovalnica od pristojne oblasti po-

trjena. Posamezna oseba, ki je ostalno posestnik 20 in več glav goveje živine godne za pozavarovanje more pristopiti neposredno k pozavarovalnici, ako 1% škode od pozavarovane svote sam nosi potem samozavarovanja. Kot posamezna oseba v svrhu pozavarovanja se smatra zaključen gospodarski obrat.

§ 5. Kedaj kraj. zavarovalnica prične in kedaj neha biti ud pozavarovalnice.

Kraj. zavarovalnica (društvo, zadruga, posameznik) postane ud pozavarovalnice, ko je na pismeno priglasilo deželna pozavarovalnica to ponudbo sprejela in se pozavarovalna pogodba obojestransko podpisala. V slučaju, da se je sprejem v pozavarovanje odklonil, dopustna je pritožba na deželni odbor.

§ 6. Kedaj je mogoče k pozavarovalnici pristopiti?

Pristop k pozavarovalnici je vsak čas mogoč.

§ 7. Kedaj je mogoč odstop od pozavarovanja?

Od pozavarovanja je mogoč odstop le koncem upravnega leta, ako se je odstop saj mesec dni poprej s priporočenim pismom napovedal. Z dnem izstopa se konto uda zaključi in računski saldo poravna tekom določene dobe. Izstopivši ud jamči za vse neporavnane terjatve svojega konta nasproti pozavarovalnici.

§ 8. Izključenje iz pozavarovalnice.

Ako ud ne izpolnjuje dolžnosti, ki mu jih nalagajo pravila in pozavarovalna pogodba, ga pozavarovalnica sme takoj izključiti.

Proti izključenju je dopustna pritožba na deželni odbor tekom 14 dni začeni z dnem ko je bilo obvestilo o izključitvi dostavljeno.

Z dnem pravoveljavnega izključenja prenehajo vse pravice uda nasproti pozava-

rovalnici, izvemši eventualno imetje na svojem kontu; ud pa je vezan do dne pravokrepne izključitve na vse dolžnosti, ki mu jih nalagajo pravila oziroma pozavarovalna pogodba.

§ 9. Pravice in dolžnosti udov.

Udje imajo pravice in dolžnosti, ki jim jih dajejo ali nalagajo pozavarovalna pravila in pogodbene zaveze.

§ 10. Denarna sredstva pozavarovalnice.

Sredstva v doseg pozavarovalničnih namenov so:

- a) doneski udov;
- b) ustanovna glavnica;
- c) prispevki javnih zakladov;
- d) rezervni zaklad.

§ 11. Doneski udov.

Doneski udov so: pozavarovalna premija. Pozavarovalna premija je določena na $\frac{1}{2}\%$ ali 50 vinarjev za 100 kron pozavarovane vrednosti. Pozavarovalna premija se plačuje v obrokih kakor bodo določale izvršilne naredbe in pozavarovalne pogodbe te pozavarovalnice vendar pa v vseh slučajih tako, da je pozavarovalnina vplačana za vsako I. polletje do konec junija in za II. polletje do konec decembra.

§ 12. Ustanovna glavnica.

Kot garancijski in obratni zaklad, nakaže deželni zbor iz deželnih sredstev znesek 50.000 kron. Ta ustanovna glavnica se smatra kot brezobrestno, neodpovedljivo posojilo pozavarovalnici. Vračanje ustanovne glavnice dežele prične se tedaj, ko rezervni fond pozavarovalnice doseže svoto 10.000 K. Odplačevanje ustanovne glavnice se mora prekiniti ako rezervni zaklad in pa ostanek ustanovne glavnice ne presegata 60.000 K.

§ 13. Prispevki javnih zakladov.

Dežela Kranjska kot utemeljiteljica pozavarovalnice založi ustanovni zaklad (§ 12), pokriva upravne stroške v toliko, da poskrbi potrebne prostore in plača nastavljenec

v pozavarovalni upravi. Morebitni drugi doneski iz deželnih sredstev in državni prispevki, ter prispevki iz drugih javnih zakladov se stekajo v pozavarovalnični rezervni zaklad.

§ 14. Rezervni zaklad. Pri pozavarovalnici se osnuje rezervni zaklad, ki služi kot garancijska in obratna glavnica (§ 12). Iz sredstev rezervnega zaklada se pokrivajo upravni stroški pozavarovalnice, v kolikor jih ne pokrije dežela (§ 13), in plačujejo predujmi krajevnim zavarovalnicam (§ 2).

Vanj se stekajo:

- 1.) Po bilanci izkazani letni prebitek.
- 2.) Prispevki iz javnih zakladov.

§ 15. Poraba denarnih sredstev pozavarovalnice.

Dohodki iz pozavarovalne premije se zadevnim zavarovalnicam v celoti v dobro vpišejo.

Predujmi krajevnim zavarovalnicam in eventualni od dežele nepokriti upravni stroški pozavarovalnice se vzamejo iz sredstev rezervnega zaklada in če je ta izčrpan iz sredstev ustanovnega zaklada.

§ 16. Kedaj se pozavarovalna premija zviša? Ako se po triletni pozavarovalni dobi posamne kraj. zavarovalnice izkaže, da je normalna meja škod višja kakor $1\frac{1}{2}\%$ od pozavarovane svote, zviša pozavarovalnica z dovoljenjem dež. odbora pričetkom novega upravnega leta pozavarovalno premijo na tak postavek, ki povprečni lastni škodi pri posamnih kraj. zavarovalnicah odgovarja. To zvišanje pozavarovalne premije velja za vnaprej in se poldrugi mesec pričetkom novega upravnega leta prizadetim krajevnim zavarovalnicam pismeno naznani. Po preteku nadaljnjih treh let pozavarovalnega razmerja se po potrebi visokost pozavarovalne premije na novo uredi. Eventualno znižanje se izvrši le do sedaj veljavne postavke $1\frac{1}{2}\%$.

§ 17. Kako se pozavarovalna premija vračuni.

Vsaka kraj. zavarovalnica (društvo, za druga ali posamnik) dobi svoj konto. Vsa vplačila na pozavarovalnici se vpišejo v dobro, vsa izplačila v breme. Dolgovi ali terjatve dotičnega konta se ne obrestujejo. Koncem triletnega pozavarovanja se konto sklene za triletno dobo. Saldo dotičnega konta se prenese v novo triletno obračunsko dobo. Ako ta saldo izkaže prebitok za prošlo triletno dobo, tedaj ta svota velja kot odplačilo na premiji za prihodnje leto. Za znesek izkazane prebitka plača dotična kraj. zavarovalnica na pozavarovalnici manj, o čemur se dotična kraj. zavarovalnica obvesti.

Izkaže pa konto obremenitveni saldo, tedaj je pa odvisno od visokosti te obremenitve, ali in za koliko se pozavarovalna premija zviša (§ 16).

§ 17a. Obračun pri izstopu. Izstopi kraj. zavarovalnica iz pozavarovalnice, tedaj se napravi obračun. Izkaže konto prebitok, izplača pozavarovalnica dotično svoto, ako pa ima pozavarovalnica nasproti konto zadevne kraj. zavarovalnice terjatve, pa je kraj. zavarovalnica obvezana to terjatev plačati pozavarovalnici tekom treh mesecev po izvršenem pravokrepnem izstopu. Ako terjatev tekom treh mesecev ni poravnava, se ista sodnim potom izterja in se računi od neplačane svote 4 % letnih obrestij, števisi od dne ko je potekla trimesečna čakalna doba.

II. Poslovanje.

§ 18. Odškodovanje. Pozavarovalnica prevzame odškodovanje, ako nastale škode kraj. zavarovalnice presegajo 1 % zavarovane vrednosti tedaj pa popolnoma, tudi če se izkažejo škode nad 1 1/2 % pozavarovane vrednosti.

§ 19. Določitev škode. Škodo cenijo člani (kraj. zadruga, društvo) v zmislu določb svojih pravil, pozavarovalne pogodbe in posebnih navodil pozavarovalnice.

O škodah se obvešča za vsak posamezen slučaj pozavarovalnica takoj, ko se je cenitev izvršila na podlagi določenih formularov.

Pozavarovalnica se po potrebi primeranim potom prepriča, ali je škoda prav cenjena in odškodnina pravilno določena.

§ 20. Nadzorna pravica pozavarovalnice. Pozavarovalnica je opravičena zahtevati pojasnila od krajevnne zavarovalnice glede poslovanja, istotako po lastnem odposlancu se prepričati o poslovanju, se sej, občnih zborov ali drugih zborovanj udeleževati. Glasovalne pravice pa odposlanec pozavarovalnice nima.

§ 21. Poslovanje krajevnne zavarovalnice. Člani (kraj. zavarovalnice, društvo itd.) so, v kolikor pozavarovalno razmerje dopušča, glede uprave samostojni, vendar je vsaka prememba pravil pozavarovalnici v odobrenje predložiti.

§ 22. Kako se pokrivajo odškodnine. Sredstva pozavarovalnice za plačevanje odškodnine so najprej premije dotične krajevnne zavarovalnice. Ako te ne zadoščajo, se izplačajo odškodnine iz rezervnega zaklada in ako tega ni pa iz ustanovnega zaklada, kot brezobresten predjem dotični kraj. zavarovalnici. (§§ 15 in 17.)

§ 23. Upravno leto. Upravno leto je koledarsko.

§ 24. Knjigovodstvo. Knjigovodstvo je pod neposrednim nadzorstvom vodstva pozavarovalnice. Deželni odbor pa je kontrolna oblast, ki za revizijo knjig, računov. blagajne in splošnega poslovanja od slučaja do slučaja in po potrebi poveri s tem delom posebnega deželnega uradnika ali kakega drugega veččaka.

§ 25. Nalaganje gotovine. Nalaganje pozavarovalničnega denarja se vrši po naročilu deželnega odbora v zmislu § 30. ministerjalne naredbes z dne 5. marca 1896. drž. zak. št. 31.

§ 26. Pozavarovalnična obvestila. Pozavarovalnična obvestila občnega značaja so obvezna, ako se objavijo v glasilu, katero določi deželni odbor in se o tem uradnem glasilu kraj. zavarovalnice primerno obveščene.

§ 27. Poravnava preprirov. Prepiri, ki nastanejo v pozavarovalnih zadrugah med udi in pozavarovalnico se poravnajo v razsodiščih. Razsodišče obstoji iz treh članov. Enega voli dotični ud (kraj zav., društvo, posamna oseba) izmed članov kake druge kraj. zavarovalnice, drugega člana razsodišča imenuje zavarovalnica. Ta dva razsodnika izbereta tretjega kot načelnika. Ako se ne moreta glade načelnika zediniti tekom 8 dni imenuje na predlog pozavarovalnice razsodnika-načelnika deželni odbor. Proti izreku razsodišča ni pritožbe.

III. Določbe o upravi.

§ 28. Vodstvo pozavarovalnice. Zavod upravlja in vodi deželni zbor po svojem organu deželnemu odboru oziroma vodstvu pozavarovalnice.

Neposredno vodstvo tekočih poslov je v roki upravnega vodstva pozavarovalnice, ki ga imenuje deželni odbor. Vsi posebno nastavljeni uslužbenci pozavarovalnice se nastavijo po službeni pogodbi. Deželni odbor pa sme prideliti pozavarovalnici tudi deželne stalno ali provizorno nameščene uslužbence.

Deželni odbor imenuje vsako leto tri člane onih krajevnih zavarovalnic, ki so v pozavarovanju pri deželni pozavarovalnici in pa dva kmetijska veščaka kot posvetovalni odbor, katerega po potrebi sklicuje (§ 30).

§ 29. Področje deželnega zbora. V področje deželnega zbora spada 1) Izpreminjevanje pravil pozavarovalnice 2) Odobritev vsakoletnega upravnega poročila in računskega sklepa 3) Sklepanje o opustitvi pozavarovalnice.

§ 30. Področje deželnega odbora. Deželni odbor vodi kontrolo o upravi in po svojih pooblaščenih zastopa pozavarovalnico

pri oblastih in tretjih osebah; posebno pa je njegova naloga: 1) Konečno sklepati o pritožbah glede odklonitve sprejema v pozavarovalnico in o pritožbah glede izključitve. 2) Staviti predloge o zadevah o katerih v smislu § 29 sklepa dež. zbor. 3) Imenovati, poviševati in odpuščati pozavarovalnične uslužbence. 4) Določati poslovni red za pozavarovalnico. 5) Izvrševati kontrolno pravico nad vsem poslovanjem pozavarovalnice. 6) Sklicati in voditi posvetovalni odbor (§ 28).

§ 31. Vodstvo pozavarovalnice. Deželni odbor poveri neposredno vodstvo pozavarovalnice za to ustanovljeni urad. V svrhu rednega poslovanja se izdelava opravični red kateremu pritrdi dež. odbor. Vsa opravila, ki po pravilih ali poslovnem redu niso pridržane dež. zboru ali odboru izvršuje pod kontrolo deželnega odbora-vodstvo pozavarovalnice.

§ 32. Začetek poslovanja. Pozavarovalnica prične poslovati tedaj, ko odobri dež. zbor ta pravila in je pričetek poslovanja deželni odbor razglasil.

Opazke

k načrtu pravil deželne pozavarovalnice za govejo živino.

Ko sem predlanskem stavil v deželni zbornici predlog za deželno živinsko zavarovalnico, bila mi je pred očmi bistveno drugačna organizacija kakor je zamišljena v predležečem načrtu.

Tudi tozadevna enketa dne 9. februarja 1909, je imela za razpolago svojih posvetovanj organizacijo, kakor obstoja v nekatereh drugih deželah v Avstriji.

Da sem pri študiju raznih zavarovalnih sistemov se ločil od prvotne misli in se odločil za nov sistem je kriva komplicirana uprava prvotno zamišljene organizacije in njeni nedostatek pravega pozavarovanja. Radi tega sem skušal dobiti tako obliko, ki bo dala krajevnim zavarovalnicam mogoče največjo avtonomijo,

obenem pa istim zanesljivo centralno pozavarovalnico in to vse ob kolikor mogoče majhnih žrtvah dežele.

Kmet v obče ljubi pri vseh organizacijah jednostavnost ter brani svojo avtonomijo z vso strastjo. Mislim, da uprav pri zavarovanju živine moramo upoštevati ta, saj meni jako všečna svojstva kmečkega človeka. Ker je to zavarovanje mišljeno kot prostovoljno, je tembolj potrebno ustvariti tako organizacijo, ki bo kmečkim nazorom kolikor mogoče ustrezala na drugi strani pa potrebam živinskega zavarovanja zadoščala.

Taka svojstva ima predloženi načrt za deželno pozavarovalnico.

Ta načrt temelji na načelih, kakor jih je razvil zavarovalni tehnik C. Weilandt v Berlinu v svoji brošuri „Die Vieh-Rückversicherung von Ortsversicherungsvereinen. Vorschläge zur Reform der Viehversicherung von C. Weilandt, Berlin 1907.“

Glavni kriterij pozavarovalnice po Weilandtovem sistemu je pozavarovanje škod krajevnih zavarovalnic čez 1⁰/₀ pozavarovane svote. Pozavarovalnica nosi vso nastalo škodo, ki presega 1⁰/₀ zavarovane svote, do 1⁰/₀ škode od zavarovane škode pa nosi vsaka krajevna zavarovalnica za-se.

Dosihmal v Avstriji in deloma tudi v Nemčiji navadne deželne takozvane „pozavarovalnice“ nosijo polovico nastale škode pri krajevni zavarovalnici, brez ozira, ali škoda znaša pod ali nad 1⁰/₀ zavarovane svote. Te centrale krajevnih zavarovalnic niso pozavarovalnice (Rückversicherungsanstalten) ampak le sozavarovalnice (Mitversicherungsanstalten). Če je škoda 1¹/₂⁰/₀ nosi krajevna zavarovalnica 1¹/₄⁰/₀, deželna ali pokrajinska centrala pa tudi 1¹/₄⁰/₀. Naraste li v katerem letu škoda na 3⁰/₀ zavarovane svote, nosi zopet krajevna zavarovalnica 1¹/₂⁰/₀ centrala pa tudi 1¹/₂⁰/₀.

Premija se razpolovi. Ako je za zavarovalnice, ki so združene v gotovi cen-

trali, normirana premija z 1¹/₂⁰/₀, dobi krajevna zavarovalnica 3¹/₄⁰/₀ centrala pa tudi 3¹/₄⁰/₀.

Radi tega razpolovljenja premije in pa odškodovanja pride krajevna zavarovalnica v letih z velikimi škodami glede plačil v zadrego in večkrat propade in preneha z delovanjem, ker se zavarovanci velikih naknadnih naplačil strašijo.

Štatut krajevnih zavarovalnic je po dosedaj običajnem sistemu za vse do pičice enak, vzeta je krajevnim zavarovalnicam vsa avtonomija, da se krajevnim posebnostim ne morejo prilagoditi.

Slabo vojene krajevne zavarovalnice in pa one z velikimi škodami so deležne vseh koristi, ki jih nudi centrala v enaki meri kakor dobro vojene in one z malimi škodami.

Uzorno in vestno vojene krajevne zavarovalnice krvave in gmotno občutno trpe za one zavarovalnice, kjer je cenitev škode liberalna in pa vodstvo poslov laksno.

Ob takih razmerah se dobro in strogo vojene krajevne zavarovalnice odtegnejo zvezi ali pa nastopi pohujšanje, češ, čemu naj smo mi strogi pri cenitvah, ko je nam deloma v škodo, saj nosimo po organizaciji samo polovico odškodninskih stroškov, drugo polovico pa zveza.

Vse drugače pa je pri krajevnih zavarovalnicah s pozavarovalno centralo kakor jo predlaga priloženi štatut.

Krajevne zavarovalnice ne nosijo polovico vse škode, temveč vso toliko časa, da doseže škoda 1⁰/₀ zavarovane svote. Od te meje naprej pa zapade izplačilo odškodnine na centralno pozavarovalnico brez ozira na visokost. Ali tudi to izplačilo pozavarovalnice gre v breme dotične krajevne zavarovalnice same in ne v skupno breme krajevnih zavarovalnic.

Za slučaj, da ima krajevna zavarovalnica v tem ali onem letu mnogo odškodninskih slučajev in presegajo škode celo 3⁰/₀ zava-

rovane svote, tedaj plača krajevna zavarovalnica 1% , druga 2% in več pa pozavarovalnica. Nasprotno pa pozavarovalnica ne plača na odškodnini ničesar ako cenjena škoda krajevnih zavarovalnic v kakem letu ne presega 1% zavarovane svote.

Premija se ne razpolovi, temveč obdrži krajevna zavarovalnica 1% , $1\frac{1}{2}\%$ pa odda pozavarovalnici, kateri znesek se dotični krajevni zavarovalnici v dobro vpiše.

Tudi bodi pripomnjeno, da se normalna meja škode ceni z $1\frac{1}{2}\%$ zavarovane svote in se bo za vsakih 100 kron zavarovane svote pobiralo K 1.50 na skupni premiji to je: 1 K zavarovalnine za krajevno zavarovalnico in 50 v. pozavarovalnine za pozavarovalnico.

Štatut krajevnih zavarovalnic ni treba, da je do pičice enoten. V glavnih točkah štatut krajevnih zavarovalnic mora seveda biti enoten, zlasti v kolikor se tiče razmerja nasproti pozavarovalnici in v tem oziru bo merodajni in regulajoči faktor deželna pozavarovalnica, ko bo sprejemala v pozavarovanje posamne krajevnih zavarovalnic ali jih pa odklanjala dotlej, da bo organizacija štatuta odgovarjala normam pozavarovalničnega štatuta in pozavarovalni pogodbi.

Vkljub temu pa bo vsaka krajevna zavarovalnica imela v skupnem pozavarovalnem okvirju zadosti gibčnosti, da se bo mogla krajevnim in lastnim gmotnim razmeram prilagoditi.

Deželna pozavarovalnica se ne bo vtilkala v to, ali krajevna zavarovalnica po svojih štatutih določi in izplačuje 60% , 70% ali 80% nastale škode, tudi ne, ako pri nastalih živinskih boleznih živinozdravniške stroške in zdravila plačuje iz zavarovalničnih sredstev ali to prevale na dotične zavarovance.

Tudi je za pozavarovalnico irelevantno, ako krajevna zavarovalnica pobira celotno $1\frac{1}{2}\%$ zavarovalnino ali ne. Če ima kake

postranske dohodke ali darila (n. pr. darila kake rajfajznovke) ali kak premijski fond, more svojim dolžnostim popolnoma ali deloma zadoščati tudi iz teh sredstev. Glavno je, da se pravilno ceni in pozavarovalnina pravilno odrajuje.

Značilna posebnost tega štatuta, v čemer se od do sedaj navadnih deželnih zvez v Avstriji razločuje, je tudi ta, da pozavarovalnica rezervira vplačane pozavarovalnine vsaki krajevni zavarovalnici za-se, nadalje izplača vse škode, ki presegajo 1% zavarovane vrednosti. Kadar je svota vplačane pozavarovalnine izčrpana, pa da pozavarovalnica dotični krajevni zavarovalnici brezobresten predujem, ki se vračuje s pozneje vplačanimi pozavarovalnimi premijami.

Naplačila zavarovancev na premije so za gotovo dobo izključene, a vkljub temu ima krajevna zavarovalnica zavest, da tudi pri izvanrednih škodah ne bo prišla v hipno zadrego, ker stoji pozavarovalnica za njo. Vsled tega ni neobhodno potrebno nabirati rezervni fond.

Seveda, ako se izkaže tekom določene dobe, da je normalna (ne slučajna) meja škod (Normalschadengrenze) višja kakor $1\frac{1}{2}\%$ zavarovane vrednosti, se pozavarovalni donos $1\frac{1}{2}\%$ sorazmerno povprečni višini škod zviša za gotovo nadaljno dobo, ki se pa po preteku te fiksirane dobe more zopet znižati. Obratno se utegne pripetiti, da je normalna meja škode nižja kakor $1\frac{1}{2}\%$ zavarovane svote, tedaj se premija po preteku določene dobe itak faktično ako tudi ne formalno zniža (§ 17 pravil).

Ob taki uredbi je evidentno, da kraj. zavarovalnice z malimi škodami ne krvave za krajevnih zavarovalnic z mnogimi in velikimi škodami. Kar prinese na skupni žrtvenik je to, da pripadejo obresti od vplačanih pozavarovalnih premij, deželni pozavarovalnici. To koristi posredno zopet krajevnim zavarovalnicam z velikimi škodami,

katere dobe od osrednje pozavarovalnice brezobrestne predujme.

Preidem k zavarovalni in pozavarovalni premiji.

Pri enketi dne 9. februarja 1909 se je vsestransko naglašalo, da bodi premija tako visoka, da ne bo zavarovalnica precej po preteku prvega leta morala premijsko postavko zvišati. Imenovala se je $1\frac{1}{2}\%$ premija od zavarovane svote kot primerna in zadostna.

Pri predloženem statutu sem to izraženo mnenje upošteval in določil $1\frac{1}{2}\%$ kot normalno povprečno mejo škod.

Znano mi je, da imajo deželne zavarovalnice na Koroškem, Nižjeavstrijskem in Moravskem nižji zavarovalni odstotek, ali znano mi je tudi, da z nižje nastavljeno zavarovalno premijo ne izhajajo vsled česar pobirajo vseskozi naknadna premijska naplčila. Razne zavarovalne zveze v Nemčiji, ki stoje na svojih nogah in obenem dobro odškodujejo, pobirajo redoma $1\frac{1}{2}\%$ in še višje zavarovalne premije.

V kranjski deželi nimamo natančne in zanesljive statistike o poginoli in ponesrečeni goveji živini, ker se ob sedanjih razmerah marsikak slučaj zataji. Skušnje po drugih deželah in državah, zlasti tam, kjer je zavarovanje razvito, pa kažejo, da moramo z normalno mejo škod računati pri $1\frac{1}{2}\%$.

Konečno pa je za vse slučaje statut tako uravnan, da se po nekajletni dobi normalna meja škod za posamne krajevne zavarovalnice in če treba za vse revidira in razmerno tej normalni povprečni škodi percentualni premijski donos uravnava, zato določitev premijskega donosa z $1\frac{1}{2}\%$ za prvi čas ni škodljiva. (§ 16 pravil.)

Še eno vprašanje je, ki je vredno, da se o njem premišlja in to je, kako večjim posestnikom, ki rede po 20 in več glav goveje živine napraviti zavarovanje vablivo? Gotovo je, da posestniki take velike goveje

čede ne pristopajo radi v krajevne zavarovalnice. Ti imajo večinoma napredno gospodarstvo in je njihov riziko škode manjši, kakor pri malih gospodarjih. Poleg tega imajo splošno večji gospodarski kapital in je zanje izguba vsled poginole ali poškodovane živine relativno manjši, kakor pri posestniku, ki šteje 6 ali 7 glav govedine kot svojo last.

Take velike gospodarje z lastnino 20 ali več glav goveje živine, bi kazalo pritegniti samo v pozavarovanje, ako jih ni volja stopiti v krajevno zavarovalnico kot član. Do 1% škode bi trpel gospodar sam, kadar pa se izkaže škode čez 1% , bi pa dobil odškodnino od pozavarovalnice. Pozavarovalna premija bi znašala $\frac{1}{2}\%$ in bi se za njegova vplačila odprl in upravljal pri pozavarovalnici poseben konto popolnoma tako kakor za krajevno zavarovalnico. (§ 4 pravil.)

Kontrola glede ceditve škod itd. bi se izvrševala po določenih cenilih in zaupnikih pozavarovalnice; tudi bi se s takim posamnim gospodarjem kakor s krajevno zavarovalnico sklenila posebna pozavarovalna pogodba.

Pozavarovanje posamnih oseb priporoča tudi Weilandt v omenjeni brošuri, samo da šteje on med take osebe le posestnike 100 glav in več živine. Tako visoko število pa pri nas ne velja in bi kazalo določiti nižjo številko.

Obseg krajevne zavarovalnice in njeni statut.

Ob tej priliki naj še izrazim svoje mnenje, da bi kazalo ustanavljati male kraj. zavarovalnice.

Izkušnje so statistiško izkazale, da male krajevne zavarovalnice upravljajo ceneje kot velike ter je povprečni odstotek škode tudi manjši. To je statistiško zanesljivo dokazano. Na noben način pa krajevne zavarovalnice ne smejo biti tako obširne, da bi se

zavarovanci med sabo več ali manj ne poznali.

Statut krajevnih zavarovalnic, se bo moral onim odločbam, ki jih zahteva statut pozavarovalnice prilagoditi. Glede postranskih stvari pa bodo posamni statuti krajevnih zavarovalnic se mogli razlikovati.

Ko bo načrt pozavarovalnih statutov v deželni zbornici ugotovljen, bo gotovo prva skrb deželnega odbora, da določi glavne točke v katerih morajo one krajeve zavarovalnice, ki pristopijo k pozavarovalnici, imeti enoten statut.

Ravnatko je tudi vprašanje, — kako najboljše unovčiti meso, kože itd. od živali, ki so bile v sili zaklane — zadeva poznejše organizacije.

Sedaj pa še par pojasnil k pravilom pozavarovalnice same.

Ad § 1. Pozavarovalnica je mišljenja za začetek samo za goved, ki reprezentira glavni kontingent naše živinoreje; ni pa nobene zapreke, da se v pozavarovanje, ako razvoj pokaže potrebo, pritegnejo tudi konji in druge domače živali. Treba bo le najti normalno mejo škod pri dotični živini in temu primerno določiti pozavarovalno premijo.

Ad §§ 2, 19, 20 in 21.

Pozavarovalnica je pač osrednja zveza krajevnih zavarovalnic v zavarovalnotehniških zadevah, ni pa revizijska zveza v smislu kakor so razne združne zveze, za to bo za krajeve zavarovalnice še vedno obstajala potreba pripadati kakšni združni zvezi.

Ad §§ 11, 16, 17.

Krajeve zavarovalnice bodo pobirale 1 $\frac{1}{2}$ % od zavarovane vrednosti kot premijski donos za zavarovanje in pozavarovanje. Tekom časa se ta premija zvišuje ali znižuje, kakor so gnotne razmere krajeve zavarovalnice in pa slučajni škode. V tem oziru daje pozavarovalnica krajevni zavarovalnici izredno mnogo avtonomije.

Pozavarovanje je ekscedentno t. j. kadar škoda prekorači 1 % zavarovane vrednosti,

tedaj preseg (ekscedent) tega odstotka na škodi plača pozavarovalnica. V razmerju odškodnine začetne meje je tudi premijsko plačilo pozavarovalnici. V ilustracijo zavarovanja in pozavarovanja in plačila premij ter odškodnin en primer:

Krajevna zavarovalnica ima zavarovane živine v vrednosti 150.000 kron.

Po načrtu sprejme zavarovalnica na premiji 1 % — 1500 K, pozavarovalnica pa $\frac{1}{2}$ % — 750 K.

Tekom leta je bilo škod po odbitku vnovčenih kož, mesa itd. pa polnih 3.000 K.

Krajevna zavarovalnica je obvezana nositi škode do 1 % zavarovane vrednosti t. j. 1500 K, pozavarovalnica pa ostalih 1.500 K.

Ker je v dotičnem letu prejela na pozavarovalnini le 750 K tedaj mora dati krajevni zavarovalnici 750 K brezobrestnega predujma. Ako je pa konto dotične krajeve zavarovalnice imel v dobro vpisano kako svoto, morebiti 1000 K, pa se ta konto zmanjša za gorenjih 750 K, na 250 K in pozavarovalnica ne da nikakega predujma.

Potemtakem vse krajevna zavarovalnica sama nosi; v pozavarovalnici ima le oporo za izredne slučaje škode, kjer si nabira z vplačevanjem pozavarovalne premije nekaj rezervni fond, ali pa, ako je ta izčrpan, ima pri pozavarovalnici neomejen brezobrestovalen kredit v pokrivanju odškodnin.

S pozavarovalnico je krajevni zavarovalnici zagotovljena eksistenca tudi v najneugodnejih letih, ko škode vplačano premijo štirikrat ali še večkrat presegajo. In prav v tem tiči bistvena korist pozavarovalnice za krajevno zavarovalnico.

Utegnil bi kedo ugovarjati, češ deželna pozavarovalnica bi morala nuditi krajevnim zavarovalnicam več koristi, morala bi dobivati od dežele vsakoletne subvencije, da bi potrebnim krajevnim zavarovalnicam kaj zastonj naklonila.

Temu moram odgovoriti, da tiči v zavarovanju bistvo vzajemne samopomoči in

se s subvencijami zavest samopomoči le pobija. Ako bo tekom časa deželna pozavarovalnica postala z državnimi in mogoče tudi deželnimi podporami močna, tedaj bo čas razmišljati kako naj se podpira s tem denarjem krajevnih zavarovalnic. Ako se bo subvencionirala s tem razpoložnim denarjem organizacija za vnovčenje mesa, kož itd. poškodovanih živalij, nadalje nastavilo zadostno število živinozdravnikov in plačevalo pavšalije za brezplačno živinozdravniško pomoč krajevnim zavarovalnicam, se bo s tem silno močno podprlo krajevnih živinskih zavarovalnic; vendar o tem razgovarjati se, ni še čas za to, ko nimamo niti deželne pozavarovalnice in kolikor meni znano nobene krajevnih zavarovalnic v deželi.

K sklepu še eno javno prošnjo! Ta načrt nameravam izročiti deželnemu odboru v svrhu, da napravi definitivni statut za pozavarovalnico goveje živine in tistega predloži deželnemu zboru v posvet. Gospodje strokovnjaki in vsi ki se zanimajo za to važno zadevo, naj k temu načrtu izrazijo svoje mnenje in pomisleke ter to prijavijo meni ali uredništvu „Narodnega Gospodarja“. Ves tozadevni material se bo izročil potem deželnemu odboru. J. Mandelj.

Vestnik Zadružne Zveze.

Nove članice. V članstvo Zadružne Zveze v Ljubljani so bile sprejete:

Vipava, živinorejska zadruga,

Vipava, strojna zadruga.

Št. Vid pri Vipavi, živinorejska zadruga.

Dol. Logatec, živinorejska zadruga.

Pašman, seoska blagajna.

Železna kaplja, posojilnica za Belo in okolico.

Suha, hranilnica in posojilnica.

Dalmatinski pododbor Zadružne Zveze v Ljubljani ima svojo skupščino dne 13. septembra v Splitu.

P. n. članice, zlasti starejše in močnejše zadruge, opozarjamo na današnji uvodni članek o drugem avstrijskem kmetijskem združnem shodu.

Zadružni pregled.

Nove zadruge. Tekom meseca julija so v zadružni register vpisane sledeče jugoslovanske zadruge:

Na Kranjskem:

Vavtavas (okrož. sod. Rudolfovo), Hranilnica in posojilnica, r. z. z. n. z.

Ljubljana (dež. sod. Ljubljana), Občekoristna zadruga za stavbe in stanovanja v Ljubljani, r. z. z. o. z.

Št. Vid pri Vipavi (dež. sod. Ljubljana), Živinorejska zadruga Št. Vidu pri Vipavi, r. z. z. o. p.

Dol. Logatec (dež. sod. Ljubljana), Živinorejska zadruga v Dolenjem Logatcu, r. z. z. o. p.

Ljubljana, (dež. sod. Ljubljana), Šentpeterska občekoristna stavbena zadruga v Ljubljani, r. z. z. o. z.

Vipava (dež. sod. Ljubljana), Živinorejska zadruga v Vipavi, r. z. z. o. p.

Vipava (dež. sod. Ljubljana), Strojna zadruga v Vipavi r. z. z. o. z.

Na Štajerskem:

Razbor (okrož. sod. Celje) Bikorejska zadruga r. z. z. o. z.

Na Primorskem:

Sv. Križ (dež. sod. Trst), Konsumno in gospodarsko društvo v Sv. Križu, r. z. z. o. z.

Gračišče (okrož. sod. Rovinj), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, r. z. n. n. j. u Gradišću.

Nemška zadružna zveza na Moravskem je koncem l. 1909 štela 273 rafajzenskih posojilnic, ki so imele 28 900 članov, 42,200.000 hranilnih vlog in 27,000.000 posojil. Samo poljedelski delavci, hlapci in dekle so imeli po teh posojilnicah naloženih 5 $\frac{1}{2}$ milijonov kron svojih prihrankov, kar dosti jasno označuje kulturno delo teh organizacij. Za hranilne vloge je 218 posojilnic dajalo 4% obresti, ostale pa 3 $\frac{1}{2}$ do 3 $\frac{9}{10}$ % vključno temu, da je mnogo denarnih zavodov nudilo dokaj višjo obrestno mero. Da se je zanimanje za varčevanje tako zelo med ljudstvom razširilo, so mnogo pripomogli domači hranilniki, ki so se posebno dobro obnesli pri mladini. — Od posojil ne zahteva nobena zadruga več nego 5% obresti, da, večina gre še pod to mero, celo do 4%, vsled česar imajo dolžniki mnoge ugodnosti, pa so tudi ostali denarni zavodi kolikor toliko prisiljeni, da imajo

nižjo obrestno mero za posojila kakor bi jo sicer imeli. — Pri vseh teh rajfajzenskih posojilnicah so znašali upravni stroški samo 123.000 K, ali povprečno 452 K, torej svota, ki je na vsak način zelo nizka in dokazuje, s koliko požrtvovalnostjo se opravlja vse poslovno delo. — Vsota rezervnih zakladov vseh posojilnic je znašala nad 1 milijon K, dočim je njihov celokupni promet presegel vsoto 61 milijonov K. — Pri zvezi sami so članice imele naloženih 13.700.000 kron, dočim je zveza na drugi strani posameznim zadrugam kreditirala 2.500.000 K, okoli 10 milijonov pa je imela naloženih v pupilarno varnih vrednostnih papirjih. Njen rezervni zaklad je znašal koncem tega leta 71.000 kron, a čistega dobička je imela 2607 K.

Zadružništvo in narodnostno gibanje. Na zborovanju zveze nemško-čeških šulcejevskih posojilnic, ki se je vršilo letos v Pragi dne 10. julija, je predsednik Splošne zveze avstrijskih šulcejevskih gospodarskih in pridobitnih zadrug, Karol Wrabetz, imel poročilo, kako naj nemške posojilnice na Češkem pospešujejo gospodarske koristi svoje narodnosti. Grajal je, da nemške posojilnice z malimi izjemami skoraj nič ne podpirajo narodnega gibanja. Za vzgled je Nemcem navajal Čehe, pri katerih so od l. 1870 do 1900 njihove posojilnice samo za šolske narodne namene darovale nad 6 milijonov kron. Očital je, da so nemške zadruge preveč prepojene z kapitalističnim duhom, da jim je mar samo za visoke dividende in da vsled tega 50% teh zadrug poslujejo tudi z nečlani. Tudi je grajal, da se mnoge nemške šulcejevke ravno na Češkem pretvarjajo v hranilnice, ko bi bilo v narodnem interesu ravno nasprotno, namreč ustanavljati nove zadruge.

Kako se godi poljskim zadrugam na Pruskem? Nemški listi poročajo, da se je pred kratkim vršil poučni tečaj za člane poljskih gospodarskih in pridobitnih zadrug na Pruskem. Po tečaju se je vršil izvreden shod poljskih obrtnih društev, na katerem so poročali prelat Wawrzyniak, kanonik Adamski in dr. Karasiewicz. Shod je bil s posebnim vznaničnim, nabitim na vratih, označen kot nejavni. Vkljub temu pa smatra sodnijska oblast to prireditel kot skrivno ponočno zborovanje in je uvedla proti odboru kazensko postopanje. Če bo kazensko postopanje imelo pozitiven uspeh, bodo posledice za poljsko zadružništvo — kakor se grozi po nemških listih — jako občutne.

Gospodarske drobtine.

Gospodinjski tečaj na Dolenjskem. Prošnje za sprejem v gospodinjski tečaj, ki se s 1. oktobrom t. l. otvori v samostanu „De Notre Dame“ v Šmihelu pri Novem Mestu, je do 10. septembra 1910 vlagati pri vodstvu gospodinskega tečaja v Šmihelu. Isto velja tudi glede prošenj za dež. ustanove.

Zakaj se meso vedno bolj draži? Kmetu se dostikrat očita, da je edino on kriv, da se je po mestih meso tako močno podražilo. Res, da mora tudi ob času sedanje splošne druginje svojo živino nekoliko dražje prodajati kakor pred leti, ker ima pri reji mnogo večje stroške. So pa še druge okolnosti, ki znatno uplivajo na to, da je meso postalo tako drago. Zanimive podatke nam nudi v tem oziru uradna statistika dunajskega magistrata o mesarskih obrtih v tem mestu, kjer se vsled množine prebivalstva porabi seveda največ mesa v celi državi.

Po tem poročilu je na Dunaju 1822 samostojnih mesarjev, 1348 sušilcev mesa, 234 konjskih mesarjev in 243 trgovcev, ki se bavijo z živinsko in mesno kupčijo. Pomočnikov in delavcev pa je nastavljenih v teh obrtih 2923 pri mesarjih, 2487 pri prekajalcih, 145 pri konjskih mesarjih in 4260 pri nakupovalcih in prodajalcih. Vsega skupaj torej 10.507 oseb. Če se vzame, da povprečno vsaka izmed teh oseb zasluži na leto 1200 K, kar je gotovo zelo nizko cenjeno, potem se že konsum obremeni z 22.608.400 K. Vsega mesa — od goveje živine, telet in prašičev se porabi na Dunaju 412.765.000 kg in se torej vsak kilogram vsled poprej navenega zašluka podraži za 20.6 vinarjev.

Poleg tega pa tirajo mesu cene kvišku še sledeči izdatki: klavniških pristojbin se je plačalo 1912874 K, užitninskega davka 10151444 kron, splošni mesni davek 5 217 402 K, pridobinski davek 277.172 K, dohodninski davek 237.055 K, najemščina za kleti 560.460 K, najemščina za prodajalnice 1.167.040 K, za led 1.896.440 K, bolniško zavarovanje 109.410 K, zavarovanje proti nezgodam 40.440 K. Vseh teh izdatkov so torej mesarski obrti imeli 20.695.736 K. Celotni stroški za vzdrževanje obrtov in za plačo vseh pri tem prizadetih oseb znašajo na Dunaju 43.178 136 K, tako da se vsled tega vsak kilogram mesa podraži za 41 vinarjev od tistega časa, ko ga mesar kupi na sejmu pa dotlej, ko se proda konsumentu.

Vpoštevati je dalje, da hočejo mesarji od svojega obrta imeti tudi dobiček. Vsled vseh teh okolišnosti torej ni čudno, da je meso v svoji ceni tako poskočilo.

Sadjerejei vedno lahko s tem računajo, da se jim bo sadjereja gotovo izplačala, ako obračajo potrebno pozornost sadnim vrtom, ter z umnim gospodarstvom povzdignejo večji pridelek, ker za lepo in zdravo sadje je vsikdar dovolj povprašanja in se vedno lahko proda. Ne sme se pa sadno drevje zanemarjati in samosebi prepuščati, ker potrebuje ravnotako negovanja in življenske moči, kakor vse druge rastline in to še v obilnejši meri. Veliko se greši v tem, da se sadno drevje odnosno zemlja sadnih vrtov, kojih moč je vže popolnoma izčrpana, ponovno ne pognoji. Ako se sadno drevje primerno pognoji, okrepi se ne le deblo drevesa, poveča rast vej ter s tem spojeno obilnejše listje in cvetje, temveč doseže se dokaj več sadja, katero je tudi ceneje, ker stroški gnojenja niso nikdar tako veliki, da bi jih ne presešla vrednost pridelka. Pozabiti pa se ne sme pri gnojenju na običajne in obstoječe pogoje gnojenja na polju, koji zahtevajo ne le samo gnojenje z dušikom in fosforno kislino, nego tudi ono s kalijem. Poskusite in ravnajte se po tem in uspeh je zagotovljen!

Poučilo, kako je vinogradnikom ravnati s trtami, ki so bile po toči poškodovane. Ker je ravnokar v nekaterih krajih naše dežele toča vinograde močno poškodovala, daje podpisani vinogradnikom sledeče navodilo, kako je s takimi trtami ravnati. Ako toča pobije, je pred vsem treba kakih 8 do 10 dni počakati, da se po njej napravljena škoda v polni meri pokaže. Potem je treba trte dobro pregledati in na naslednji način z ostrim nožem obrezati: 1. Vsa močno ranjena ali zelo razkosarjena peresa je stran porezati. 2. Na šparonih ali napnjencih je pustiti samo one mladike, katere imajo še kaj ohranjenega grozdja na sebi, druge pa odrezati. Mladike z' grozdom se skrajšajo za toliko, kolikor je nujno potreba. Najbolje, ako ostanejo nad zadnjim grozdom še 3 do 4 peresa. Izrastle zapernice se zaščipujejo za prvim ali drugim listom. 3. One mladike, katere stoje na reznici (palcu ali ščapu), ter imajo dati les za napravo reznice ali šparonov v prihodnjem letu, je treba posebno skrbno obrezati in ohraniti, ker je drugače tudi trgateg prihodnjega leta izgubljena. Ako so takim mla-

dikam samo vršički odbiti, odrežemo le najbolj poškodovan del istih ter gledamo, da ostane na koncu kaka zapernica (zalistnik), katera takoj naprej raste in nadomestuje trti odbiti vršiček. Ostale zapernice zaščipnemo za drugim peresom, ker morajo ta peresa na mesto obitih glavnih peres trtni les rediti. Ako so pa te mladike tako pobite, da je le njih spodnji del ohranjen, jih moramo tako obrezati, kakor po navadi pri spomladnem obrezovanju, to je na palce (ali ščape) dveh do treh zdravih očes. Ta očesa poženejo in dajo tak les, kakor na primer letos na zeleno cepljene trte. Vse druge, trti nepotrebne mladike odrežemo, da gre živež le v one, katere rabimo za prihodnje leto. Ako pa toča še toliko mladik na trti ne pusti, da bi iz njih napravili reznice ali palčke, moramo shraniti in rediti kake dve do tri mladike, katere po navadi poženejo iz starega lesa. 4. Pri vsem tem delu moramo pa skrbeti za to, da tiste mladike, ki so na trti ostale, ohranimo zdrave, ter da njih les dobro dozori. Treba je torej vezati, kmalo in večkrat proti peronospori (z galico) škropiti in meseca septembra vsako mladiko za eno tretjino skrajšati.

Bohuslav Skalický,

c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko v Rudolfovem.

Pokladanje otrobov. Pri nas je pokladanje slame nekaj običajnega po zimi, ker je sicer pomankanje krme neizogibno. Zlasti pa v takih letih, ko krme v obče primankuje. Če pokladamo molznim kravam kaj več slame, je seveda neobhodno potrebno, da jim dajemo kaj priboljška v otrobih ali drugih močnih krmilih, če nam je na tem, da se kaj več namolze in kaj več za mleko dobi. V okolici mesta, kjer daje mlekarstvo važne dohodke, je zlasti skrbeti da se mlečnost krav pospešuje z močnimi krmili.

Molji poletu. — Obleko in krzno obvaruješ pred njimi najbolje, ako jo imaš razobešeno v prostoru, kjer je prepih, kjer se kadi tobak in kjer je pri roki, da jo kadar bodi lahko malo iztepeš ali vsaj pretreseš.

Prodajanje živine. Če prodajamo živino, potem moramo paziti na to, da jo ugodno postavimo pred kupovalca. Ako jo postavimo nižje nego stoji kupovalec, potem se mu zdi manjša nego je v resnici. Najlažje se presodi živina, ako stoji nekoliko višje nego ogledovalec. Predno postavimo žival na trg, treba ji porezati parklje, izčesati rep in celo dobro osnažiti. Če ima krava poraščeno vime z dolgimi

dlakami, moramo jih postrčiti. Če je govedo po vsem telesu močno kosmato, je najbolje, ako ga ostrižemo pred prodajo. Kupcem, katerih ne poznamo, posebno če so iz daljnih krajev, ne smemo nikdar biti porok za izstop maternice, za jetiko, za kakšno gotovo množino mleka ali pa za otelitev v gotovem času. Če pa smo sploh za kako stvar porok, pa moramo že precej pri prodaji določiti, najbolje pismeno, odškodninsko vsoto zato, da pozneje nimamo sitnosti s tožbami.

Kakšna naj bodo svinjska korita? Za svinjska korita služi ali les, ali beton, ali železo, in so vse tri snovi za to primerne; vendar je istina, da betonska korita kislina svinjske krme kolikor toliko razjeda. Zoper grizenje pa se lesena korita dado obvarovati, če se notranji rob prevleče s pločevino, ki se pritrdi z gosto nastavljenimi žebelčki. Važneje nego trpežnost snovi je pri koritu, da se da lahko dobro izsnažiti. Na snago pri koritu se pri nas še vse premalo gleda. Če je hlev tako napravljen, da se korito mogoče snaži skoz luknjo, ki se nahaja v dnu in da s čepom zamašimo, potem je korito lahko iz lesa ali iz betona. Najboljša pa so v tem oziru korita iz litega železa, ki so pregibljiva in znotraj položana.

Aviso.

Pri c. in kr. vojaškem preskrbovališču v Ljubljani se kupi 1050 g sena, 300 g slame za nastilj, 150 g posteljne slame od proizvajalcev proti takojšnji izročitvi in plačilu v mesecih avgustu 1910 do konca februarja 1911. Natančnejši pogoji so razvidni v razglasilu, ki je razpoloženo v navedenem preskrbovališču. Pojasnila o tem se dajejo ustmeno in pismeno.

Razglas

o sprejemu učencev v kmetijsko šolo na Grmu.

Meseca novembra se prične na Grmu novo šolsko leto za učence zimske in letne šole. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in je namenjena kmetiskim sinovom iz poljedelskih in živinorejskih krajev, letna šola traja od novembra do konca oktobra in je namenjena v prvi vrsti mladeničem iz vinorodnih krajev.

Za šolsko leto 1910/11 je popolniti 20 prostih mest in sicer po 10 za učence zimske in

za učence letne šole. Razen tega se sprejemajo v šolo tudi plačujoči učenci, ki plačujejo za hrano in stanovanje v zimski šoli po 150 K in v letni šoli po 300 K na leto.

Prošnji za sprejem in za deželne ustanove je priložiti 1. rojstni list, 2. zadnje šolsko izpričevalo, 3. zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti, 4. izpričevalo o lepem vedenju in 5. izjavo starišev ali varuha, s katero se zavezuje plačati stroške šolanja.

Prošnjo, ki je koleka prosta, je poslati ravnateljstvu šole na Grmu

do 15. septembra t. l.

Prosilci, ki se morejo izkazati s tistim znanjem, ki ga daje prvi tečaj zimske šole, se lahko sprejmejo v drugi tečaj zimske šole. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo šole na Grmu.

Od deželnega odbora kranjskega
V Ljubljani, dne 12. avgusta 1910.

Razpis

Popolniti je službo dež. živinozdravnika v provizorični lastnosti za sodni okraj Mokronog s sedežem v Mokronogu.

S to službo so združeni dohodki letnih 1000 kron iz dež. zaklada. Poleg tega prispevata k plači okrajna in občinska blagajna v Mokronogu vsaka z letnimi 400 K.

Prosilci za to službo naj pošljejo podpisnemu deželnemu odboru z dokazili o starosti znanju slovenskega in nemškega jezika in o živinozdravniški usposobljenosti opremljene prošnje do 31. avgusta 1910.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 17. avgusta 1910.

Vabilo na VI. občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Čatežu,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 18. septembra 1910 v društveni pisarni ob 3. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Revizijsko poročilo.
3. Potrjenje računa za leto 1909.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi bil ta občni zbor nesklepčen, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, ki sklepa v smislu § 33. društvenih pravil.

Načelstvo.

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Dobrova															
Dobrna															
Drniš															
Dubrovnik . . .															
Dobrava															
Dicmo H. s. b. .															
Dob															
Fara	13742	30	16728	85	30471	15	12770	—	9498	19	7136	—	120	—	+169
Frankolovo . . .	6390	78	4517	14	10907	92	1747	35	1765	20	2724	—	1840	44	244
Gore	5815	56	4551	16	10366	72	1448	—	1200	—	3350	—	2600	—	78
Gorje	11089	68	10634	62	21724	30	7204	25	6839	75	3711	56	1600	—	337
Gor. Logatec . .	7662	39	6762	80	14425	19	2184	—	6273	49	250	—	360	—	65
Gradac kod . . .															
Drniš	18125	72	17869	50	35995	22	1024	—	105	—	1080	—	857	20	390
Gradac kod Ma- .															
karska	6536	24	4447	01	10983	25	100	—	2936	—	240	—	650	—	80
Gornjigrad . . .	28223	41	23478	89	51702	30	23121	57	11982	33	280	—	—	—	93
Gradac s. b. . .	2321	08	2302	22	4623	30	—	—	345	—	1146	56	1463	77	200
Gozd															
Gradac h. p. b .															
Hinje	2508	45	2387	58	4896	03	2240	—	2373	55	—	—	200	—	49
Horjul	16832	64	16308	49	33141	13	4660	—	10742	47	2400	23	5563	—	372
Hrenovica . . .	10340	72	11501	79	21842	51	4560	—	3444	80	5600	—	4405	16	398
Homec	8362	73	8261	72	16624	45	3105	59	670	—	1955	—	216	85	37
Hajdina	3622	52	3127	50	6750	02	1545	—	2703	88	400	—	310	—	131
Idrija	52555	60	50124	63	102680	23	12681	88	8764	97	5988	62	35882	17	235
Izlake	5436	19	8641	11	14077	30	2670	—	7670	03	950	—	300	—	237
Ig															
Imotski	17341	60	17054	17	34395	77	2577	02	1474	04	444	—	250	—	129
Jarenina	5267	60	5069	55	10337	15	1184	11	2780	98	2260	—	1800	40	199
Jesenice	21260	81	22846	99	44107	80	11590	70	2890	64	3000	—	957	—	213
Jelšane	8566	50	4812	60	89148	19	4330	—	650	—	4160	—	—	—	52
Kaštel-Gomilica	13376	57	12956	86	26333	43	1438	—	5909	26	7047	60	1846	07	79
Kostanjevica . .	14735	53	13706	42	28441	95	4235	—	—	—	12395	—	—	—	27
Kamnik	56791	13	44750	53	101541	66	26779	81	20835	46	12130	67	6643	90	700
Kandija	64992	75	70640	76	135633	51	28522	85	45301	10	24004	—	22757	84	2231
Kaštelir	54361	76	53230	21	107591	97	31040	—	15708	20	16519	—	13983	—	235
Kievo	15199	57	15177	82	30377	39	1376	11	600	—	6991	60	3458	26	199
Knežak	49257	39	49687	53	100797	52	11630	—	17855	70	27000	—	5819	48	408
Kočevoje	5846	26	3945	85	9792	11	208	—	2084	89	1840	—	300	—	+2
Koljane	8141	70	7716	78	15858	48	120	—	174	—	3369	63	1692	99	205
Komenda	7541	55	9408	21	16949	76	5363	63	4601	86	700	—	1198	43	175
Koprivnica . . .	5508	43	5293	15	10801	58	1300	—	4066	75	1200	—	634	—	86
Kaštel	820	50	752	25	1554	75	—	—	100	—	—	—	—	—	89
Kranj	84125	47	85960	21	170085	68	32490	13	31559	43	24052	50	14875	05	105
Kranjska gora .	14974	05	14420	83	29394	88	9641	80	7091	92	2200	—	3059	17	344
Križevci	137095	30	130818	13	267913	43	69345	60	80106	99	48290	—	11385	67	452
Kropa	4600	74	3075	81	7676	65	1873	58	1857	07	—	—	622	25	+2
Kršan	5801	02	6523	43	12324	45	1281	80	200	—	2306	83	2627	42	222
Kruševo	1676	71	1730	98	3407	69	201	—	1328	99	360	—	380	—	221
Konjice	10339	95	11279	33	21619	28	3520	04	6674	96	4530	—	1861	—	177—1
Kaštel (Buje) . .															
Korte															
Karojba															

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Krivodol . . .															
Kaštel Stari . .															
Križevci . . .															
Kanal . . .															
Krka . . .	8137	67	8851	22	16988	89	4460	—	3003	88	1660	—	1722	23	162
Lanišče . . .	12498	93	10872	90	23371	83	9073	93	1463	—	—	—	3064	10	73
Laško . . .	8245	38	7611	83	15857	21	2444	50	4027	57	2665	—	295	50	330
Ljubljana, lj. pos.	3968964	45	4042022	27	8010987	02	542589	66	391760	56	129541	78	62195	76	2734
Ljubno . . .	56490	84	15555	52	72046	36	15234	—	8855	44	6500	—	3875	—	159
Loka . . .	6627	16	4876	45	11503	61	1434	40	2581	47	2248	75	199	47	70
Luče . . .	11012	50	10102	—	21114	50	8106	—	3042	—	5160	—	2900	—	—
Leše . . .	62607	41	62583	41	125190	82	2070	—	700	—	—	—	—	—	27
Laporje . . .															
Leskovec . . .															
Ljubljana, vz. podp. dr.															
Lindar . . .															
Livade . . .															
Leskovica . . .															
Loški potok . .															
Mozirje . . .	8954	47	9549	04	18583	51	7639	—	7625	99	1680	—	660	—	129
Marija na Zili .	10982	85	19695	55	21678	40	8224	—	540	—	6140	—	900	—	87
Makole . . .	27136	89	23503	20	59590	59	15956	24	22504	68	1280	—	3435	64	—
Maribor Sp. Lj. P.	278875	24	274729	42	553604	66	132786	73	35409	04	151180	—	1510	—	400
Medulin . . .	3648	67	4291	11	7939	78	1740	—	2416	97	1772	—	1421	32	72
Mengeš . . .	25054	15	23309	90	48364	05	11257	18	12501	47	2540	—	5710	—	481
Milna . . .	5538	69	11475	08	17013	77	2389	20	2304	57	310	—	703	50	233
Mirlovič- Zagora	2844	63	2019	77	4864	40	100	—	109	—	1908	84	2643	06	484
Mokronog . . .	17637	66	16002	—	33639	66	8380	—	5909	17	5000	—	7900	—	172
Moravče . . .	9458	74	8669	39	18128	13	4615	20	3448	76	4190	—	100	—	185
Mali Prolog . .	174	80	1000	—	1174	80	12	—	—	—	1000	—	100	—	80
Motnik . . .	5290	98	11071	—	16361	98	4542	—	500	—	2070	—	86	—	40
Mozel . . .	1501	85	1703	—	3204	85	740	—	63	—	240	—	660	—	36
Mali Lošinj . .	68081	18	65002	02	133083	20	26467	55	32428	21	11239	21	18790	53	430
Makarska . . .															
Marenberg . . .															
Mošnje . . .															
Mirna peč . . .															
Naklo . . .	2342	03	3490	—	5832	08	1238	12	940	—	2550	—	150	—	94
Nova cerkev . .															
Nadin . . .															
Nerezine . . .															
Novalja . . .															
Omišalj . . .	108256	65	111437	14	219753	79	26948	60	29538	95	30560	—	251	31	180
Otok (Han) . . .	3416	08	2259	06	5675	08	—	—	730	—	1500	—	200	—	150
Podčetrtek . . .	1176	62	504	—	1680	62	716	50	304	—	200	—	—	—	63
Ptuj . . .	3521	05	3120	60	6641	65	2210	—	10	—	2900	—	—	—	10
Petrovče . . .	6032	—	6063	11	12095	11	1670	—	3504	41	2100	—	800	—	85
Planina-Studeno	4792	39	15495	26	20287	65	1400	—	1445	79	—	—	—	—	197
Pločice-Konavlje	63281	47	61555	82	124837	29	40518	16	14187	47	23514	40	9712	49	116
Podbabe . . .	17420	34	17029	08	34449	42	428	—	10150	—	300	—	416	—	439
Polhov gradec . .	12866	26	12342	25	25208	51	2989	60	8567	55	3620	—	25	—	173
Poljane . . .	20161	43	26939	83	47101	26	12115	—	23825	38	2900	—	4476	50	452
Pomjan . . .	3245	56	3941	53	7187	09	2171	—	2023	—	1500	—	631	68	298

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Postojna	8119	03	8146	39	16265	42	5325	—	3038	—	1120	—	192	—	72
Ponikva	4559	89	5779	17	10339	06	4374	—	2730	26	500	—	20	—	86
Sp. Polskava	3785	03	2230	54	6015	57	2296	—	1022	21	1200	—	310	—	83
Preddvor	5361	81	4389	97	9751	78	2762	—	1275	42	100	—	1860	—	109
Preska	8033	13	6675	37	14708	50	1958	20	5382	24	1240	—	370	—	2
Prihova	5035	09	4874	63	9909	72	2247	—	3034	63	1840	—	20	—	91
Punat	44706	54	44860	16	89566	70	14078	42	26808	21	4000	—	510	—	104
Predloka	1082	25	1045	20	2727	45	859	—	40	—	300	—	220	80	82
Pišece	4357	67	3527	07	7884	74	2347	—	623	87	2200	—	38	94	142
Podzemelj	1507	16	1831	85	3339	01	1060	—	—	—	1631	—	200	—	50
Polzela															
Poljčane															
Proložac															
Rab	11375	45	25323	62	36699	07	5392	91	6120	—	9200	—	940	—	603
Radeče	35299	42	43515	99	7881	41	7396	—	19884	98	22600	—	19169	57	530
Radovica	5662	47	4837	81	10500	28	5243	—	870	—	160	—	—	—	121
Rajhenburg	13178	85	12755	62	25934	47	4798	72	6957	82	520	—	420	—	223
Ribnica	73366	10	63442	61	136808	73	53986	38	23665	94	31310	—	6373	—	422
Rob	6821	97	9485	21	16307	18	926	20	3132	10	5200	—	4500	—	239
Rovte	18398	85	16887	30	35286	15	2302	—	7269	78	3930	—	814	42	234
Radovljica	74420	11	67857	65	142277	76	54222	74	300	—	55300	—	—	—	26
Rečica															
Rova															
Svetinje	2218	49	1845	05	4063	54	1866	—	805	93	1020	—	200	—	52
Svečina	9096	49	8674	99	17771	48	896	36	1608	64	6760	—	10	—	34
Selca p. Škof.	19510	71	21071	88	40582	59	7324	94	10038	44	7825	—	3900	—	351
Senožeče	10727	47	10929	69	21657	16	460	—	800	—	6500	—	4570	—	366
Sevnica	36880	21	39739	22	76619	43	15997	—	16198	10	18210	—	4763	80	2210
Slivnica pri Celju	6100	07	5999	97	12100	04	4407	—	1088	65	210	—	342	—	70
Sl. Gradec	6379	38	4803	53	11182	91	3782	14	2784	61	1965	99	2125	—	237
Smlednik	13457	76	12396	69	25854	45	7752	—	6517	30	2200	—	360	—	171
Sodražica	27081	46	23579	77	50661	23	17350	68	4993	75	15500	—	770	—	162
Srednja vas	27948	53	26787	31	54735	84	12480	—	6996	82	12169	—	4278	—	422
Staracerkev	7792	51	8873	44	16665	95	5362	62	1563	12	5300	—	1871	30	81
Stara Loka	9058	82	7143	52	16202	34	4211	—	6569	18	400	—	2560	—	—
Struge	4757	75	2334	44	7092	19	1850	—	404	50	400	—	820	—	1500
Sutivan	4184	89	3660	37	7845	26	—	—	2306	—	780	—	156	65	133
Sv. Ema	1926	46	1810	18	3736	64	521	70	282	75	1350	—	340	—	295
Sv. Jakob ob S.	12781	01	12622	40	25403	41	3425	—	3717	91	350	—	4430	—	204
Sv. Križ p. Kost.	14085	78	20030	37	34116	15	4462	49	16357	58	2096	—	7139	23	—
Sv. Križ p. Litiji	9979	54	11046	57	21026	11	5197	82	6228	22	1340	—	1658	—	397
Sv. Kunigunda	7102	90	7126	50	14229	40	2069	52	3287	69	210	—	1872	23	114
Sv. Lenart	49212	81	57441	61	106654	42	26067	59	20121	—	17950	—	5335	61	—
Sv. Lovrenc na Drav. polju	1905	03	2310	21	4215	24	633	—	1196	69	100	—	44	83	90
Sv. Bolfenk v Sl. goricah	11260	46	11056	—	22316	46	11151	33	290	—	610	—	—	—	63
Sv. Bolfenk n. K.	3535	05	3988	68	7523	73	2261	64	2050	07	1906	—	1005	—	70
Slivnica p. Mar.	3686	08	3853	37	7539	45	576	—	2885	60	925	—	250	—	120
Sv. Križ p. Trstu	4498	64	3046	57	7545	21	436	71	1696	—	1320	—	1052	—	142
Sv. Benedikt v Slov. goricah	5547	35	6366	30	11913	65	2121	—	3636	—	2530	—	918	80	—
Sv. Peter pri Novem mestu	2773	42	2616	64	5390	06	1269	—	485	—	2130	—	250	—	123

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Sv. Petar u Šumi	1182	10	500	—	1682	10	1040	—	—	—	500	—	134	20	88
Sv. Peter v S. d.	4930	34	4626	31	9556	65	3529	—	1829	23	2020	—	100	—	69
Sorica															
Stari trg															
Sv. Križ (Kastav)															
Sv. Lucija															
Sv. Nedelja															
Slivnica															
Selca na Braču															
Sv. Mihael poleg Šoštanja															
Sv. Peter n. Mar.															
Sv. Trojica															
Semič															
Slatina															
Split															
Studenci															
Suhor															
Sv. Ivan															
Št. Vid p. Vipavi	3937	22	6414	53	11351	75	2559	—	1901	25	452	—	4811	—	124
Sv. Jurij j. žel.	4005	10	3727	64	77330	74	15683	05	32812	09	2320	67	723	58	365
Št. Ilj p. Turj	4074	63	3574	92	7649	55	1565	—	1354	92	220	—	1930	—	—
Št. Janž (Dolenj.)	5690	06	5917	84	11607	90	1887	—	1040	24	3270	—	1556	—	170
Št. Janž na Dr. p.	7926	42	8101	54	16027	96	120	—	6672	93	1300	—	1507	—	117
Št. Jernej	2680	86	2194	77	4875	63	9432	47	10990	—	8528	—	5900	10	4
Št. Jurij p. Kr.	2148	25	2085	86	42340	11	8486	12	4768	05	3940	—	10214	18	499
Št. Lambert	2174	61	2074	07	4248	68	1815	—	573	65	—	—	—	—	34
Št. Peter n. K	1658	65	1716	16	3374	81	9397	48	11603	23	5230	—	4981	29	556
Št. Vid pri Zatič	3912	39	3813	31	7725	70	6471	20	—	—	23520	—	4900	—	511
Št. Vid p. Grobel.	734	60	780	72	1515	32	274	50	170	—	600	—	7	—	68
Škofja Loka	1033	71	1270	72	2303	43	5937	09	7833	78	2800	—	1610	—	106
Šmartno pri Kranju	1046	26	1263	70	2309	92	7039	39	1742	86	5197	10	2899	95	160
Šmartno p. Litiji	1314	71	1383	96	2698	67	4304	38	9096	09	4011	—	4907	18	319
Šmartno p. Šm. g.	6788	26	8093	36	14881	62	897	—	3066	29	950	—	3500	—	77
Šturije	1333	31	1416	38	2750	69	6027	60	5884	65	3906	61	4455	32	—
Šmarjeta	8560	22	6993	98	1555	20	5724	—	1042	26	5950	—	1990	—	145
Stoprce	5617	45	4902	85	10520	30	1310	—	—	—	4900	—	50	—	76
Šmarje p. Jelšah															
Št. Lovrenc nad Mariborom															
Šmarje															
Št. Jurij p. Kum															
Št. Vid n. Ljub.															
Škocijan															
Trata	4292	84	5047	18	9340	02	4092	—	3990	01	1000	—	100	—	22
Tinjan	723	26	790	98	1514	24	—	—	285	36	500	—	516	—	251
Tomaj	7944	16	1363	04	2157	20	2745	60	9640	47	800	—	440	—	613
Tomišelj	5775	76	6168	80	11944	56	4260	—	1818	80	1350	—	972	—	—
Trebelno	1413	59	1837	99	3250	58	5974	78	10375	01	5812	30	2274	49	305
Trilj	1233	70	1623	52	2857	22	6977	30	7014	95	2980	—	1765	—	784
Trnovo	4041	59	3343	20	7385	79	2103	91	1451	52	9447	87	8870	06	891
Tržič	1142	—	1180	91	2323	91	6664	94	4059	73	1200	—	1734	55	311
Tučepi	1101	33	1080	—	2181	—	—	—	—	—	—	—	1040	—	142

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Tunice	10976	32	10417	65	21393	97	2140	—	9291	—	80	—	—	—	49
Trebnje															
Tržišče															
Vel. nedelja	2042	56	2500	—	4542	56	1508	—	1360	—	1140	—	260	—	114
Velke Lašče	88740	01	96065	69	184805	70	9455	87	26955	89	31600	—	56927	58	410
Vel. Lošinj	6741	57	5826	82	12568	39	1183	82	402	47	100	—	4465	50	106
Videm	2944	83	4521	39	7466	22	2060	—	2018	—	1430	—	387	63	188
Vipava	29621	29	29583	99	59205	28	12464	—	9730	09	12740	—	10106	75	1278
Višnja gora	19517	15	21891	74	41408	89	4317	—	10617	82	8700	—	3792	35	691
Vodice	18747	54	16269	72	35011	26	4988	90	4832	47	5559	57	1390	—	177
Vodice (Dalm.)	622	57	556	16	1178	73	—	—	10	—	224	10	148	09	+3
Vojsko	1601	39	1957	64	3559	03	551	89	358	55	1574	61	483	—	—
Vrbnik	5526	20	2457	90	13388	73	5808	—	2053	84	400	—	353	—	404
Vurbeig	4901	49	4983	46	9884	95	4050	—	2274	—	170	—	570	—	82
Velikovec	84446	40	72617	04	157063	44	16117	83	15771	64	20922	—	51094	89	664
Vič	7481	75	7095	50	14860	01	6782	34	672	30	800	—	236	—	48
Vače															
Vrhnika															
Vabriga															
Višnjan															
Vrlika															
Vrvari															
Zagorje ob Savi	5399	49	7947	29	13346	78	1111	84	4445	86	1450	—	500	—	+1
Zaostrog	18583	40	18435	01	37018	41	1865	60	14655	83	620	—	1575	67	260
Zg. Besnica	3048	36	3584	50	6632	86	500	—	350	—	1430	—	1765	43	55
Zg. Tuhinj	7036	57	10334	67	17371	24	2028	40	2883	64	5410	—	3080	—	205
Zibika	2065	91	2066	50	4132	41	1360	—	22	—	200	—	300	—	100
Zreče	2592	79	2584	11	5176	90	1730	51	2280	05	250	—	620	—	38
Zagvozd	10	—	10	—	20	—	10	—	—	—	—	—	—	—	140
Živogošče	12166	32	637	44	2803	76	—	—	513	—	—	—	200	—	49
Žiće	0767	25	11742	27	22509	52	6461	25	6538	09	—	—	610	—	88
Žiri	19955	71	13767	54	23723	25	9151	73	9278	17	4430	—	200	—	312
Žužemberk	8187	50	17466	33	35653	83	8506	—	8293	37	7090	—	2104	90	—
Žminj															
Št. Lovrenc	8882	13	8805	41	17687	54	327	41	17687	54	327	40	1200	—	47
Šmartin na Paki	22101	05	3952	25	6053	30	560	—	1709	62	21240	—	260	—	—
Št. Jošt n. Vrh.	4660	59	23747	68	48408	27	2489	13	1076	14	1310	31	404	10	35
Št. Lovrenc na Drav. polju	2781	05	2254	49	5035	54	2030	—	523	—	1696	—	193	70	93
Št. Jur ob Tab.															

Vabilo na redni občni zbor

Gospodarskega društva v Sočrgi pri Buzetu,
registrovane zadruge z omejeno zavezo,
kateri se bode vršil v ponedeljek dne 19. septembra 1910
ob pol 3. uri v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
 2. Poročilo nadzorstva.
 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1909.
 4. Volitev načelstva.
 5. Volitev nadzorstva.
 6. Sprememba pravil.
 7. Slučajnosti.
- K obilni vdeležbi vabi

Načelstvo

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnice v Marenbergu,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 7. septembra 1910 ob 9. uri dopoldne v
posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1909
4. Nadomestne volitve načelstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.